

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm X. Tenor.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

2 Not. II. Si causa alicui Iudici commissa sit, remota appellatione, isque sententiam notorie iniustam ferat, vel errorem in ipsa sententia exprimat, tali casu contra sententiam agi potest per viam nullitatis, idque in textu cap. significari videtur cum dicitur: quod condemnatus tali sententia stare non teneatur, cum ipso iure irrita sit *c. 1. hoc. tit.*

3 Corollarium. Clausula ea, remota appellatione non excludit viam nullitatis, cum ea nunquam exclusa censeatur etiam post latam sententiam, accedit quod dicta clausula opponitur ad tollendum remedium appellationis, idem extendi non debet ad remedium nullitatis, cum hæc remedia diuersa sint ait *Alex. hic. n. 4.* & colligitur ex *c. Licet. 14. de sententia excommunicationis in 6.*

CAPITVLVM X.

Tenor.

PARAPHRASIS.

Inter R. & M. controuersia erat circa matrimonium, num inter eos contractum fuerit, quæ causa Theatino Episcopo à Sede Apostolica commissa fuit, is virum à petitione mulieris, dum illa absens esset, absoluit, hoc cum intellexisset mulier, à Pontifice impetrauit, vt alteri Iudici committeret, qui causam cognosceret ac definiret, iste Iudex citauit virum, qui infirmitatem præterens comparere intermisit, & nocte insequente aliam sibi uxorem copulauit, ea propter Iudex delegatus in eum excommunicationis sententiam promulgauit, postea verò se sistens eidem Iudici, absolutionem ab eo obtinuit, exhibuitque insuper literas Episcopi Theatini, ex quibus apparebat ipsum sententialiter à mulieris impetitione absolutum fuisse. Veruntamen quia mulier testes offerebat ad probandum, quibus dictus vir ipsam annulo dato publicè subarrhasset, dubitabat Iudex delegatus quid sibi agendum esset; Respondet Clem. III. quod non obstante absolutione illicita, quam Episcopus con-

tulit, in causa procedere, & viro sub excommunicationis pœnâ severè interdiciere debeat, ne ad eam, quam super induxit, accedat, priusquam causa decisa fuerit.

SUMMARIVM.

1. *Infirmetas corporis vera & grauis excusat citatum à contumacia, nisi exercuerit actum non facile consistentem cum graui infirmitate. Qui tamen nihilominus ad euitandam pœnam contumacia audiendus erit, si probare voluerit se verè impeditum fuisse per infirmitatem corporis.*
2. *Subarrhatio publicè facta per annulũ, olim introducebat præsumptionem matrimonii, hodie iudicatur matrimonium si in præsentia parochi & testiũ, & si de eodem tractatus accedat, contrahendo verbis de præsentis.*
3. *Si subarrhationem antecedit tractatus sponsalium aut manus spontanea oblatio, intro ducit præsumptionem sponsalium.*
4. *Ad redintegrationem matrimonii male separati, quilibet è populo agere potest.*

NOT. I. Licet corporis infirmitas, si vera & grauis sit, citatum excuset à contumacia. *l. Quæsitum. 60. ff. de re iudicata.* tamen hæc excusatio infirmitatis tollitur, si ille exercuit actum non facile consistentem cum graui infirmitate, nihilominus etiam hoc casu ad euitandam pœnam contumacia, audienda erit pars, quæ comparere intermisit, si probare voluerit (v.g. Medicorum testimonio *l. Semel. 6. Cod. de re militari. libro. 12.*) se verè impeditum fuisse per ægritudinem, quo minùs compareret. Ita *gl. hic verb. infirmitate. & verb. promulgasti;* Et applicari hæc possunt etiam ad Canonicorum absentiam à choro propter infirmitatem.

Not. II. Subarrhatio, quæ publicè facta est per anulum olim introducebat præsumptionem matrimonii, seu desponsationis de præsentis, vt docet *gl. in c. ult. verb. subarrhauit. de desponsatione impuberum.* imò etiam hodie si in præsentia Parochi & testiũ tractatus antecedit de matrimonio

verbis de presenti contrahendo, & annuli traditio & acceptio mox secuta sit, iudicabitur Matrimonium, cum non inter sit verbis ne, an facto consensus exprimat. *l. 5. ff. Rem ratam haberi.* ubi dicitur non tantum verbis ratum haberi posse, sed etiam actu, & notavit *Gloss. in c. Tua. verb. verba. de sponsalibus. Sanchez. l. 1. de matrimon. D. 22. n. 3.*

3. Sin autem anteceffit duntaxat tractatus sponsaliorum de futuro, tunc annuli traditio, aut manus spontanea oblatio inducet presumptionem sponsaliorum, secundum doctrinam Abbatis in *c. Cum virum. n. 3. de statu regularium.* quod tacens habetur pro consentiente, si agatur de obligatione personæ; & si interueniat actus positivus, qui eam significare possit; secus autem est, si sola taciturnitas adsit, ut si vir feminae manum capiens dicat: do tibi fidem de matrimonio contrahendo & mulier taceat, non est sufficiens signum sponsaliorum ait *Sanch. cit. D. 22. n. 6.*

Admonet porro Innoc. hic non constare, utrum mulier citata ad Episcopum Theatinum contumax fuerit, nec ne; si contumax non fuerat, sententia Iudicis irrita fuit, sin autem contumax, tunc in causa ista Matrimonii non transeunte in rem iudicatam iterum audienda est mulier, saltem allata probabili causa, cur noua Iudicii instantia inchoanda & probationes admittendæ sint, imò hæc sufficiens causa esse debet, quod pars contumax, cum condemnata erat, non fuerit præsens, ut se defendere posset.

4. Addit hic Abbas. *n. 7. ex Hostiens. Gail. l. 1. obseru. 112. n. 4. & docent DD. in c. Videtur. tit. qui Matrimonium accusare possunt.* quod ad redintegrationem Matrimonii male separati quilibet è populo agere possit, propter Sacramenti honorem & peccatum vitandum, quemadmodum & quilibet ad accusandum matrimonium seu impedimentum eius dirimens denuntiandum admitti debet. *c. vit. de Clandest. despons.*

* *

CAPITVLVM XI

Consanguinei.

PARAPHRASIS.

Vir & Mulier matrimonium contraxerunt; quod postea accusarunt consanguinei testibus probantes, inter illos compaternitatis impedimentum intercedere, quapropter diuortii sententia in eosdem lata fuit, postea verò Mulier confessa fuit Episcopo loci, quod commater Viri non fuit ante diuortium institutum, quamuis deinde compaternitatem cum eodem contraxerit, ac postea ad secundas nuptias transierit. Ad hunc casum respondet Clem. III. propter mulieris confessionem non recedendum esse à sententia Ecclesiæ rationabiliter promulgata, donec legitimis contrariis probationibus destruat.

S V M M A R I V M.

1. Sententia lata in causa matrimonij ad eius separationem propter impedimentum dirimens non transit in rem iudicatam.
2. Ordinariè loquendo si intra decem dies contra sententiam appellatum non sit, causa manet iudicata, decisa & irretactabilis.
3. Sunt aliqua causa in quibus non interposita appellatione per decendum noua iudicii instantia postulari potest.
4. Et talis est causa matrimonialis.
5. Sententia peccati nutritiua nunquam transit in rem iudicatam.
6. Sententia diuortij lata in causa matrimoniali ad solam vnius, vel vtriusque coniugis asserentis contrarium non retractatur.
7. Post sententiam diuortij, si alia iudicii instantia petatur, alii testes producendi sunt.

NOT. I. Sententia lata in causa matrimonij ad eius separationem propter impedimentum dirimens non transit in rem iudicatam.

2. Pro intellectu adverte, quod ordinariè loquendo, si contra sententiam intra 10. dies appellatum non sit, ea causam iudicatam.